

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	21141 - Planificació i Avaluació d'Espais Turístics / 40
Titulació	Grau de Geografia - Tercer curs Doble titulació: grau d'Administració d'Empreses i grau de Turisme - Cinquè curs Grau de Turisme - Quart curs Grau de Geografia (Pla 2009) - Tercer curs
Crèdits	6
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Macià Blázquez Salom <i>Responsable</i> mblazquez@uib.cat	12:00	14:00	Dimarts	02/09/2019	29/02/2020	47, Beatriu de Pinós

Contextualització

La matèria d'estudi serà la **producció d'espai turístic**, a les escales global i local, al si de la globalització.

Es proposa investigar la vinculació entre la turistització i el canvi global; particularment els aspectes biofísics, territorials i socials.

S'analitzen els principals **agents** de la turistització: les corporacions transnacionals, els organismes internacionals, els paradisos fiscals i els estats; aquests últims en la seva funció reguladora que inclou la planificació territorial, urbana i sectorial turística.

S'aprofundirà en el coneixement de la **planificació** vigent territorial, urbana i sectorial turística de l'Estat espanyol i les Illes Balears.

S'ampliarà l'anàlisi local vers les noves destinacions turístiques més relacionades amb la **transnacionalització** de les corporacions d'arrel balear: El Carib, Amèrica Central i el Magreb.

Finalment, es tracten les **propostes** alternatives de turisme complementari, responsable o comunitari, dins economies diversificades de desenvolupament endògen.

Requisits

La matèria de l'assignatura no presenta dificultats per a un neòfit en la geografia, però és recomanable haver cursat les assignatures que es detallen.

Guia docent

Recomanables

Cursar o haver cursat les assignatures: Geografia del Turisme, Planificació Regional, Territori i Societat i Planificació Urbana per a l'alumnat de geografia; al cas de l'alumnat de turisme: Geografia del Turisme i Recursos Territorials Turístics.

Competències

Específiques

- * CE7 - Aplicar conceptes, tècniques i coneixements geogràfics per solucionar problemes, propiciar el desenvolupament, crear riquesa i millorar la qualitat de vida de les persones a través de la planificació sectorial pública i privada, l'ordenació del territori, la prevenció de riscos, la conservació i les polítiques de sostenibilitat i igualtat.
- * CE8 - Utilitzar conceptes, mètodes i instruments que permeten la gestió responsable dels recursos naturals, la protecció del medi ambient i l'ús sostenible del territori de manera compatible amb la satisfacció responsable de les necessitats creixents de recursos.

Genèriques

- * CG1 - Ser capaç de conceptualitzar patrons, processos, interaccions i canvis en el món físic i en l'entorn humà, entesos ambdós com un sistema dins d'una àmplia gamma d'escales espacials.
- * CG2 - Adquirir una consciència crítica de la importància de l'escala temporal en processos físics, humans i en les seves interaccions i en com aquests operen a escala local, regional i mundial
- * CG4 - Demostrar coneixement i comprensió crítica de les diverses formes de representació dels entorns humans i físics, així com aconseguir el domini de la tecnologia associada amb l'adquisició i l'anàlisi de dades geogràfiques, tals com mètodes estadístics, de laboratori, d'anàlisi quantitatives, aplicacions informàtiques i teledetecció.

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

S'analitza la producció de l'espai turístic, a les escales global i local, al si de la globalització.

S'investiga la vinculació entre la turistització i el canvi global.

S'identifiquen i caracteritzen els principals agents de la turistització: corporacions transnacionals, organismes internacionals, paradisos fiscals i estats, amb la seva funció regulatòria que inclou la planificació territorial, urbana i sectorial turística.

Es treballen els plans espanyols i balears d'ordenació i promoció turística: des del Consejo Español de Turismo estatal, fins a la legislació i planejament estatal i balear.

S'aprofundeix al coneixement de les noves destinacions turístiques més relacionades amb la transnacionalització de les corporacions d'arrel balear al Carib, Amèrica Central i el Magreb.

Guia docent

S'estudien les propostes alternatives de turisme complementari, responsable o comunitari.

Continguts temàtics

1. La producció de l'espai turístic
L'expansió de la turísticització en la globalització.
2. La turísticització i crisi
Turisme i canvi global.
3. Els agents de la turísticització
Les corporacions transnacionals, els organismes internacionals, els paradisos fiscals i els estats.
La funció regulatòria dels estats: la planificació territorial, urbana i sectorial turística.
4. Planificació turística a Espanya i les Illes Balears
Regulació estatal i balear: plans estatals "Turismo Horizonte 2020", "Turismo Litoral S.XXI", etc. i autonòmics: Plans d'Ordenació de l'Oferta Turística, Llei General Turística, Llei de mesures urgents per a l'impuls de l'inversió a Balears, Llei del turisme de les Illes Balears, Plans d'Intervenció en Àmbits Turístics, etc.
5. Noves perifèries turístiques d'encuny balear
La turísticització de les noves destinacions turístiques més relacionades amb la transnacionalització de les corporacions d'arrel balear al Carib, Amèrica Central i el Magreb.
6. Propostes alternatives de turisme
El turisme de base ampla, rural, comunitari, responsable... al si d'economies diversificades, complementàries i de desenvolupament endògen.

Metodologia docent

Arran de les classes teòriques, el professorat proposarà la lectura crítica de materials per al seu comentari col·lectiu.

Es faran dues sortides de camp a zones turístiques de Mallorca, allà on es desenvoluparan anàlisis detallats d'avaluació i planificació.

Es combinarà la recomanació d'assistència i aprofitament d'activitats complementàries.

Es farà un ús intensiu de l'Aula Digital com a mitjà de comunicació i avaluació de l'alumnat.

En aquesta assignatura pot ser que s'hi computin activitats culturals i formatives que s'organitzin a la UIB durant el curs acadèmic 2019-2020 i que tinguin relació amb l'assignatura.

Volum de treball

La matèria teòrica i pràctica es complementa amb recerca per part de l'alumnat.

Activitats de treball presencial (2,4 crèdits, 60 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Teoria	Grup gran (G)	Exposició i anàlisi crítica col·lectiva de matèria teòrica.	16

Guia docent

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Seminaris i tallers	Seminaris i tallers	Grup mitjà (M)	Treball individual o col·lectiu de planificació i avaluació d'espais turístics.	14
Classes pràctiques	Classes pràctiques	Grup mitjà (M)	Exercicis d'anàlisi de material bibliogràfic, cartogràfic, audiovisual, etc.	14
Tutories ECTS	Tutories ECTS	Grup petit (P)	Seguiment amb tutories.	4
Avaluació	Examen final	Grup gran (G)	Avaluació dels continguts teòrics, els seminaris i els tallers, que tindrà caràcter de validació.	2
Altres	Sortides de camp	Grup mitjà (M)	Sortides de camp amb elaboració de cartografia, recollida d'indicadors, vinculació amb el temari teòric, etc.	10

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula digital.

Activitats de treball no presencial (3,6 crèdits, 90 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Treballs i memòries individuals	Investigació i comprensió del material, seminaris, tallers, exercicis i treball de camp; amb la defensa dels seus resultats.	60
Estudi i treball autònom individual o en grup	Participació	Debat crític de les matèries teòrica i pràctica.	30

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

L'examen final tindrà caràcter de validació. És a dir, serà necessari superar l'examen final per poder fer mitjana amb la resta d'elements d'avaluació.

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'algun dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Guia docent

Teoria

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Tècniques d'observació (no recuperable)
Descripció	Exposició i anàlisi crítica col·lectiva de matèria teòrica.
Criteris d'avaluació	
Percentatge de la qualificació final:	0%

Seminaris i tallers

Modalitat	Seminaris i tallers
Tècnica	Treballs i projectes (no recuperable)
Descripció	Treball individual o col·lectiu de planificació i avaluació d'espais turístics.
Criteris d'avaluació	
Percentatge de la qualificació final:	0%

Classes pràctiques

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Informes o memòries de pràctiques (recuperable)
Descripció	Exercicis d'anàlisi de material bibliogràfic, cartogràfic, audiovisual, etc.
Criteris d'avaluació	Comentari escrit i defensa oral de l'anàlisi de material de les pràctiques d'aula.
Percentatge de la qualificació final:	0%

Tutories ECTS

Modalitat	Tutories ECTS
Tècnica	Tècniques d'observació (no recuperable)
Descripció	Seguiment amb tutories.
Criteris d'avaluació	
Percentatge de la qualificació final:	0%

Examen final

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves de resposta llarga, de desenvolupament (recuperable)
Descripció	Avaluació dels continguts teòrics, els seminaris i els tallers, que tindrà caràcter de validació.
Criteris d'avaluació	Prova de validació arran de la matèria teòrica. Serà necessari superar-la per poder fer nota mitjana amb la resta d'elements d'avaluació.

Percentatge de la qualificació final: 50%

Guia docent

Sortides de camp

Modalitat	Altres
Tècnica	Treballs i projectes (no recuperable)
Descripció	Sortides de camp amb elaboració de cartografia, recollida d'indicadors, vinculació amb el temari teòric, etc.
Criteris d'avaluació	Memòria i recerca arran d'una sortida de camp. Lliurament una setmana més tard de realitzar-les.

Percentatge de la qualificació final: 10%

Treballs i memòries individuals

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	Investigació i comprensió del material, seminaris, tallers, exercicis i treball de camp; amb la defensa dels seus resultats.
Criteris d'avaluació	Treball de recerca escrit.

Percentatge de la qualificació final: 30%

Participació

Modalitat	Estudi i treball autònom individual o en grup
Tècnica	Tècniques d'observació (no recuperable)
Descripció	Debat crític de les matèries teòrica i pràctica.
Criteris d'avaluació	Contribució al debat crític a l'aula, el treball de camp, les activitats complementàries i al Campus Extens.

Percentatge de la qualificació final: 10%

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Es posarà material detallat a disposició de l'alumnat al campus extens.

Bibliografia bàsica

- BRITTON, S.G. (1992 [1982]). "La economía política del turismo en el tercer mundo". JURDAO, F. (comp.). *Los mitos del turismo*. Madrid: Endymion, p. 301-337.
- BUADES, J. (2014 [2006]). *Exportando paraísos. La colonización turística del planeta*. Barcelona: Alba Sud. Disponible online: <http://www.albasud.org/publicacion/ca/63/exportando-paraisos-la-colonizacion-turistica-del-planeta>.
- MURRAY, I. (2015). *Capitalismo y turismo en España. Del "milagro económico" a la "gran crisis"*. Barcelona: Alba Sud.
- PONS A. et al (2014). "Tourism capitalism and island urbanization: tourist accommodation diffusion in the Balearics, 1936-2010", *Island Studies Journal*, 9 (2), 239-258.
- RULLAN, O. (2010). "Las políticas territoriales en las Islas Baleares". *Cuadernos geográficos*, 47 (2010-2), p. 403-428.

Bibliografia complementària

- ARTIGUES, A.A.; BAUZÀ, A.; BLÁZQUEZ, M.; GONZÁLEZ, J.; RULLAN, O.; VIVES, S. y YRIGOY, I. (Grup d'Investigació en Sostenibilitat i Territori) (2011). La profundización de la vía urbano-turística-

Guia docent

financiera en Palma (2007-2011): políticas, materialización y resistencias. Jornadas contra la depredación de los bienes comunes, Madrid, 10-12 de noviembre de 2011.

BLANCO-ROMERO, A.; BLÁZQUEZ-SALOM, M. ; CÀNOVES, G. (2018). "Barcelona, Housing Rent Bubble in a Tourist City. Social Responses and Local Policies". *Sustainability*, 10(6), 2043. DOI: <https://doi.org/10.3390/su10062043>.

BLASCO, A. (2002). "Planificación y gestión del territorio turístico de las Islas Baleares". BLANQUER (dir.). Ordenación y gestión del territorio turístico. València: Tirant lo Blanc, p. 213-284.

BLÁZQUEZ-SALOM, M.; YRIGOY, I. (2016): "Caso 1. La planificación del turismo en áreas litorales en España". En Simancas, M. (coord.). Planificación y gestión territorial del turismo. Editorial Síntesis, Madrid, pp. 175-203.

BRITTON, S. (1991). "Tourism, capital and place: towards a critical geography of tourism". *Environment and Planning D: Society and Space*, 9, p. 451-478.

CÀNOVES, G.; BLANCO-ROMERO, A.; PRATS, J.M. i VILLARINO, M. (eds.). Turismo de interior en España. Productos y dinámicas territoriales. València: Publicacions de la Universitat de València. Colección de Desarrollo Territorial, número 19.

GORMSEN, E. (1997). "The impact of tourism on coastal areas". *GeoJournal*, 42 (1), p. 39-54.

HOF, A. i BLÁZQUEZ, M. (2013). "The Linkages between Real Estate Tourism and Urban Sprawl in Majorca (Balearic Islands, Spain)". *Land*, 2, 2, p. 252-277.

IONNIDES, D. i DEBBAGE, R. (1998). *The economic geography of the Tourism industry*. Londres: Routledge.

MURRAY, I. (2012). Geografies del capitalisme balear: poder, metabolisme socioeconòmic i petjada ecològica d'una superpotència turística. Departament de Ciències de la Terra, Universitat de les Illes Balears.

MURRAY, I.; YRIGOY, I. i BLÁZQUEZ, M. (2017). "The role of crises in the production, destruction and restructuring of tourist spaces. The case of the Balearic Islands". *Investigaciones Turísticas*, 13, p. 1-29.

RULLAN, O. (2008). "Reconversión y crecimiento de las zonas turísticas. Del fordismo al postfordismo". Troitiño, M.A.; García, J.S. i García, M. (coord.). Destinos turísticos: viejos problemas, ¿nuevas soluciones?. Conca: Ediciones de la Universidad de Castilla-La Mancha, p. 587-624.

RULLAN, O. (2011). "La regulación del crecimiento urbanístico en el litoral mediterráneo español". *Ciudad y Territorio, Estudios Territoriales*, XLIII (168), p. 279-297.

SALOM, A. (2011). Las limitaciones al crecimiento poblacional y espacial establecidas por la normativa territorial i urbanística. Madrid: Instituto Nacional de Administraciones Públicas.

SOCIAS CAMACHO, J. M. (2001). La ordenación de las zonas turísticas litorales. Madrid: Universidad Carlos III de Madrid. Instituto Pascual Madoz: Boletín Oficial del Estado.

TURNER, L. i ASH, J. (1991). *La horda dorada: el turismo internacional y la periferia del placer*. Madrid : Endymion Madrid: Endymion.

VERA, F.; LÓPEZ, F.; MARCHENA, M. i ANTON, S. (2012). Análisis territorial de turismo y planificación de destinos turísticos. València: Editorial Tirant lo Blanch.

YRIGOY, I.; ARTIGUES, A.A. i BLÁZQUEZ, M. (2013). "El papel del Estado en la renovación urbano-turística de espacios turísticos. El caso de la Playa de Palma, Mallorca (España)". *Bitácora urbano territorial*, 22 (1), p.141-152.